

Організаційно-правові умови створення спортивного арбітражу в Україні

Марина Саннікова

Харківська державна академія фізичної культури,
Харків, Україна

Мета: визначення організаційно-управлінських умов створення спортивного арбітражу в Україні.

Матеріал і методи: метод теоретичного аналізу і узагальнення літературних джерел, який дав змогу з'ясувати стан вивченості досліджуваної проблеми; метод аналізу документальних матеріалів, який дозволив охарактеризувати проблемне поле створення спортивного арбітражу в Україні; метод історизму, який дав можливість розглянути виникнення та особливості спортивного арбітражу; методи аналогії досліджуваних закономірностей та системного аналізу дозволили створити теоретичне підґрунтя для обґрунтування організаційно-правових умов створення спортивного арбітражу в Україні.

Результати: визначено та обґрунтовано організаційно-правові умови створення спортивного арбітражу в Україні, зокрема: з'ясування місця спортивного арбітражу у системі судової влади, форма діяльності, правовий статус, ролі, переваги, нормативно-правова база, засновник, найменування спортивного арбітражу та інші.

Висновки: з'ясовано, що нагальною потребою є створення в Україні єдиного спортивного арбітражу у формі постійно діючого третейського суду, до компетенції якого входить вирішення різноманітних конфліктів, які стосуються сфери фізичної культури та спорту. Установлено, що для кваліфікованого вирішення спортивних спорів потрібні як юристи, що спеціалізуються у сфері правового забезпечення спорту, так і безпосередньо спортивні функціонери, менеджери, тренери, тобто фахівці, що добре орієнтуються у сфері фізичної культури та спорту.

Ключові слова: спортивний арбітраж, третейський суд, умови, спортивні спори.

Вступ

Важливою проблемою у сфері фізичної культури та спорту є вирішення правових спорів. Однак до цього часу в Україні ще не вирішено питання про створення спортивного арбітражу. Незважаючи на те, що ще у 2004 році був прийнятий Закон України "Про третейські суди" [7], його поширення на сферу фізичної культури та спорту дотепер не реалізовано, що суттєво обмежує права наших спортсменів як у межах держави, так і на міжнародній арені.

Аналіз літературних джерел свідчить, що до цього часу центральне місце в спортивному арбітражі займає одна інстанція – Спортивний арбітражний суд, штаб-квартира якого знаходиться у місті Лозанна, Швейцарія. Незважаючи на міжнародний характер функціонування Спортивного арбітражного суду, починаючи з 1984 року, про основні моменти та про особливості його діяльності відомо лише фахівцям у сфері спортивного права, яких в Україні, до речі, небагато. Актуальність даної статті обумовлюється необхідністю застосування системного підходу щодо дослідження спортивного арбітражу в сучасних умовах розвитку сфери фізичної культури та спорту.

Мета дослідження: визначення організаційно-управлінських умов створення спортивного арбітражу в Україні.

Матеріал і методи дослідження

Проведений теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел дав змогу з'ясувати стан вивченості досліджуваної проблеми. Аналіз документальних матеріалів, зокрема, законодавчих та статутних документів дозволив охарактеризувати проблемне поле створення спортивного арбітражу в Україні. Метод історизму дав можливість розглянути виникнення та особливості спортивного арбітражу. Застосування методу аналогії досліджуваних зако-

номірностей та системного аналізу дозволили створити теоретичне підґрунтя для обґрунтування організаційно-управлінських умов створення спортивного арбітражу в Україні.

Результати дослідження

Третейський розгляд, або арбітраж – звичайний спосіб вирішення комерційних суперечок в світі, який за природою не пов'язаний з діяльністю державних органів [7]. Україна – це одна з небагатьох країн, де існує розділення на міжнародний арбітраж та внутрішній арбітраж. В Україні арбітражні суди з 2001 року перейменовані на господарські. Однак, на нашу думку, назва "арбітражний суд" є вдалою, оскільки, з одного боку, вказує на те, що це елемент судової системи з усіма наслідками, з іншого, показує, що головним принципом діяльності цього органу є арбітрування. У Німеччині, Франції, Бельгії, Австрії тощо такі суди діють під назвою комерційних, або ж торгових, а під власне арбітражним судом розуміються третейські. Крім того, назва "арбітражний суд" часто використовується для позначення міжнародних судових установ, що діють на засадах арбітражу [9].

Хоча створення в Україні спортивного арбітражу постійно обговорюється юристами, в першу чергу необхідно проаналізувати переваги та унікальні аспекти спортивного арбітражу. На нашу думку, найочевиднішою і, мабуть, найважливішою особливістю спортивного арбітражу є оперативність. Необхідність швидкого вирішення спорів зумовлена, насамперед, організацією та проведенням різноманітних фізкультурно-спортивних заходів та змагань. З досвіду діяльності міжнародного Спортивного арбітражного суду (САС) бачимо, що нерідко спортивний арбітраж здійснюється у прискореному провадженні, в межах стандартних арбітражних правил. Для того, щоб подібний арбітраж мав успішне завершення за короткий

проміжок часу, необхідна співпраця (згода) усіх сторін.

До унікальних аспектів спортивного арбітражу, на нашу думку, можна віднести також незалежність від виконавчої влади, а тим більше, від будь-яких корпоративних інтересів; конфіденційність; швидкість процедури, що передбачає, зокрема, можливість негайного винесення вироку на прохання сторін спору, відсутність можливості винесення часткового рішення; професійна компетентність тощо. Проте, з досвіду діяльності міжнародного Спортивного арбітражного суду бачимо, що САС достатньо залежить від Міжнародного олімпійського комітету як за своїм кадровим складом, так і у плані фінансування.

Як з'ясувалося у ході нашого дослідження, найскладнішою проблемою у міжнародній спортивній арбітражній діяльності, на наш погляд, є закритий характер вирішення спорів. Адже у статутах міжнародних асоціацій та федерацій містяться норми щодо зобов'язань визнавати рішення міжнародного Спортивного арбітражного суду остаточними й обов'язковими для виконання. До того ж обов'язковою умовою участі конкретного спортсмена в Олімпійських іграх є письмова угода про розгляд можливих спорів, у тому числі допінгових, винятково у спортивному арбітражному суді. Тобто створюється ситуація, коли зі сфери правового регулювання держави виключається значний сектор суспільних відносин, пов'язаних із захистом інтересів наших спортсменів.

На нашу думку, виходом із такої ситуації є створення в Україні спортивного арбітражу, призначеного для вирішення спортивних спорів. Однак для реалізації даної мети необхідне створення ряду організаційно-правових умов, якими є:

1. *Визначення місця спортивного арбітражу у системі судової влади.* Згідно з Цивільним Кодексом України [8] захист порушених або оскаржених цивільних прав здійснюється відповідно до підвідомчості справ, установлені процесуальним законодавством, судом, арбітражним судом або третейським судом.

Щоб забезпечити умови для ефективної діяльності спортивного арбітражу, перш за все, на нашу думку, необхідно внести зміни у значну кількість чинних нормативно-правових актів. Це, звісно, може не знайти підтримки у більшості фізкультурно-спортивних організацій, які піднімуть питання про його доцільність. Адже більшість організацій створили власні арбітражні органи для вирішення спорів. Одним із прикладів є Палата з вирішення спорів Федерації футболу України (ПВС ФФУ). Вона не може вважатися справжнім арбітражним органом, оскільки розглядає спори, що стосуються лише футболу, і на основі регламенту і правил ФФУ, а не на основі арбітражної угоди. Крім того, арбітри не обираються сторонами, а призначаються Палатою. Вона функціонує за аналогією з Палатою з вирішення спорів ФІФА. З моменту створення у вересні 2012 року і до цього часу ПВС ФФУ винесла рішення для більш ніж 200 спорів між футбольними клубами, футболістами і тренерами. Більшість справ стосуються трудових спорів, в той час як приблизно 20% справ стосуються спорів про компенсацію за підготовку футболістів та трансферні спори між клубами.

2. *Форма діяльності спортивного арбітражу.* Відповідно до Закону України "Про третейські суди" для вирішення економічних спорів можуть створюватися третейські суди для розгляду конкретного спору (так звані суди "ad hoc") і постійно діючі третейські суди [7]. Враховуючи різноманітність сфери фізичної культури та спорту, а також

кількість виникаючих конфліктів, що стрімко зростає, необхідно створити спортивний арбітраж у формі постійно діючого третейського суду.

3. *Правовий статус спортивного арбітражу.* Спортивний арбітраж у формі постійно діючого третейського суду повинен бути юридичною особою. Відповідно до Цивільного Кодексу України юридичними особами можуть бути організації, що переслідують отримання прибутку як основну мету своєї діяльності (комерційні організації) або такі, що не мають за мету отримання прибутку, та не розподіляють отриманий прибуток між учасниками (некомерційна організація) [8]. Функціональна спрямованість діяльності дозволяє спортивному арбітражу мати статус некомерційної організації.

Відповідно до Цивільного Кодексу України [8] некомерційні організації можуть створюватися у формі споживчих кооперативів, громадських або релігійних організацій, фінансованих власників установ, благодійних і інших фондів, а також в інших формах, передбачених законом.

Функціональна спрямованість діяльності спортивного арбітражу найбільше відповідає такій формі некомерційної організації, як фонд, тому що відповідно до Цивільного Кодексу України [8] фонд – це некомерційна організація, що не має членства, заснована громадянами й (або) юридичними особами на основі добровільних майнових внесків, що переслідує соціальні, благодійні, культурні, освітні або інші суспільно корисні цілі. Сукупність саме таких цілей іманентно властиво спортивному арбітражу, що також проявляється в зобов'язаннях сторін, які уклали названий вище договір про спільну діяльність зі створення спортивного арбітражу. Отже, організаційно-правовий статус спортивного арбітражу – некомерційна організація у вигляді фонду.

Для початку важливо розуміти які типи суперечок і для яких видів спорту може застосовуватись арбітраж. Велика частина спорів стосується трудових відносин та дисциплінарних питань, в той час як найбільш частими "клієнтами" такого арбітражу можуть бути футболісти, баскетболісти та інші спортсмени стосовно питань допінгу. Футбол і баскетбол в Україні мають свої власні системи вирішення всіх видів спорів із сформованою правовою практикою і незалежною процедурою апеляції. Крім того, арбітрабельність (можливість вирішення спору в арбітражі) трудових спорів прямо виключена українським законодавством.

На нашу думку, до спорів, що вирішуються арбітражним, а, отже, і третейським судом, відносяться різноманітні конфлікти, що мають відношення до сфери фізичної культури та спорту:

- ✓ про зміну умов або розірвання договорів;
- ✓ про невиконання або неналежне виконання зобов'язань;
- ✓ про відшкодування збитків;
- ✓ про визнання недійсними ненормативних актів державних та інших органів, що не відповідають законам та іншим нормативно-правовим актам, якщо порушують права і законні інтереси організацій і громадян;
- ✓ про захист честі, гідності, ділової репутації й багатьох інших.

Відповідно до Закону України "Про міжнародний комерційний арбітраж" [2] на розгляд третейського суду може бути переданим конфлікт, який виник або може виникнути, що впливає із цивільних правовідносин і підвідомчий арбітражному суду до ухвалення останнього рі-

шення.

В основі формування й діяльності третейського суду лежить принцип добровільності й довіри сторін до органу, що розглядає конфлікт [7]. Зміст цього принципу виражається не тільки у праві сторін передати спір на дозвіл третейського суду, але й у праві брати участь у формуванні третейського суду, у визначенні порядку дозволу спору, в узгодженні процедури розгляду спору й ін.

Найважливішою специфічною рисою діяльності третейського суду є передача спору на розгляд третейського суду, що може бути тільки за згодою сторін.

1. *Ролі спортивного арбітражу.* Спортивний арбітраж, у залежності від конкретних обставин, може виконувати різні ролі – звичайного арбітражу, апеляційного арбітражу, примирителя, консультанта. У більшості країн світу, особливо там, де арбітражні суди створені не тільки у національних олімпійських комітетах, але й у національних федераціях за видами спорту, вони тією чи іншою мірою реалізують усі названі вище ролі. Ряд країн, наприклад Франція, є виключенням, віддаючи пріоритет у діяльності спортивного арбітражу виконанню ролі примирителя [4].

На нашу думку, на даному етапі спортивний арбітраж в Україні може й повинен виконувати наступні ролі: звичайного арбітражу, примирителя, консультанта. Надалі, у випадку створення спортивного арбітражу у федераціях за видами спорту, він може почати виконувати й роль апеляційного арбітражу.

2. *Переваги спортивного арбітражу.* Основними перевагами діяльності третейського суду є його оперативність, що забезпечується самою процедурою формування, менша завантаженість, не тривалі терміни розгляду справ, можливість найбільшою мірою врахувати специфіку розглянутої справи й ін. [7].

Разом з тим, хоча третейський суд і не входить у систему судової влади в Україні, будучи за своєю суттю позадержавним інститутом, його рішення наділені силою акту, виконання якого гарантується державним механізмом, зокрема арбітражним судом.

3. *Нормативно-правова база діяльності спортивного арбітражу.* Основними нормативно-правовими документами, що регламентують діяльність спортивного арбітражу, повинні бути:

- ✓ Господарський процесуальний кодекс України [1];
- ✓ Закон України "Про третейські суди" [7];
- ✓ Закон України "Про господарські суди" [6];
- ✓ Закон України "Про міжнародний комерційний арбітраж" [2];

✓ положення (статут), регламент та інші документи, що встановлюють процедуру розгляду спорів конкретним третейським судом.

7. *Засновник спортивного арбітражу.* Спортивний арбітраж у формі постійно діючого третейського суду може бути заснований відповідно до Закону України "Про третейські суди" для вирішення економічних спорів – підприємствами, установами, організаціями тощо, які повинні інформувати арбітражний суд суб'єкта України, на території якого буде розташований третейський суд, про його створення й склад [7].

З урахуванням світового досвіду у якості засновника спортивного арбітражу найбільш доцільно виступати Національному олімпійському комітету України. Разом з тим діяльність спортивного арбітражу неможлива без участі деяких інших фізкультурно-спортивних організацій, у яких працюють фахівці сфери фізичної культури та спорту й

фахівці у сфері права.

8. *Порядок затвердження документів, що регламентують діяльність спортивного арбітражу.* Створення спортивного арбітражу у формі постійно діючого третейського суду фактично являє собою "створення постійних комісій і визначення сфери їх компетенції", що пов'язано з "внесенням змін і доповнень у Статут НОК".

У зв'язку з відповідними положеннями Статуту Національного олімпійського комітету України необхідно прийняти рішення про створення спортивного арбітражу й затвердити документи, що регламентують його діяльність.

9. *Склад спортивного арбітражу.* При формуванні складу спортивного арбітражу необхідно вирішувати два взаємозалежних питання – визначити число членів арбітражу й загальні вимоги до їх професійної підготовки.

Практика діяльності різного роду третейських судів, а також спортивних арбітражів в інших країнах [10, 11] свідчить, що до складу спортивного арбітражу повинні бути включені фахівці-професіонали як сфери фізичної культури та спорту, так і сфери права.

Орієнтовно рекомендований кількісний склад українського спортивного арбітражу може становити 30 членів.

10. *Найменування спортивного арбітражу.* Практика діяльності в Україні різних третейських судів свідчить, що при формуванні їх назв досить часто використовують різні модифікації терміну "арбітраж". Так, у якості третейських судів діють Третейський суд при Торгово-промисловій палаті, Біржовий арбітраж.

Чинному українському законодавству не будуть суперечити такі можливі найменування спортивного арбітражу, як, наприклад, "Спортивний арбітраж України", "Український спортивний арбітраж", "Українська спортивна арбітражна комісія", "Українська арбітражна комісія зі спорту" і їм подібні. Незважаючи на таке найменування, спортивний арбітраж буде функціонувати у формі третейського суду.

Висновки / Дискусія

З'ясовано, що найоптимальнішим способом вирішення конфліктів у сфері фізичної культури та спорту є спортивний арбітраж у формі постійно діючого третейського суду. Це положення підтверджується у працях авторів [3; 4; 10; 11]. Зокрема, правова характеристика і система спортивних арбітражних судів у міжнародному спортивному русі розглядаються Н. В. Міляковим [4], В. В. Кузіним, М. Є. Кутеповим, Д. Г. Холодняком [3].

Установлено, що на світовому рівні діє міжнародний Спортивний арбітражний суд, який уповноважений розглядати всі спори, які виникають у сфері спорту. У різних країнах створено також спеціалізовані арбітражні органи: Бельгійська арбітражна комісія зі спорту, Національний спортивний центр із вирішення спорів в Австралії, Палата з вирішення спорів в області спорту в Італії тощо.

Нами підтверджено дані дослідників Helen Jefferson Lenskyj [10], Matthew Buckle [11], що відмінною рисою практично всіх спортивних арбітражних центрів є їх особливе місце у системі третейських судів. Адже конфлікти, що виникають у сфері фізичної культури та спорту, підлягають вирішенню не тільки відповідно до чинного законодавства, але й за нормами міжнародних і національних спортивних організацій.

У ході нашого дослідження знайшла підтвердження думка авторів [9] про те, що для кваліфікованого вирішен-

ня спортивних спорів потрібні як юристи, що спеціалізуються у сфері правового забезпечення спорту, так і безпосередньо спортивні функціонери, менеджери, тренери, тобто фахівці, що добре орієнтуються у сфері фізичної культури та спорту.

В Україні створено власні арбітражні органи для вирішення спорів: Третейський суд при Торгово-промисловій палаті, Біржовий арбітраж тощо. Одним із прикладів створення арбітражу у сфері фізичної культури та спорту є Палата з вирішення спорів Федерації футболу України. Од-

нак до цього часу в Україні ще не вирішено питання про створення єдиного спортивного арбітражу, до компетенції якого входило б вирішення різноманітних конфліктів сфери фізичної культури та спорту, які стосуватимуться не лише футболу, баскетболу тощо.

Перспективи подальших досліджень пов'язуємо з необхідністю розробки та обґрунтування рекомендацій щодо редакції чинних нормативно-правових актів, які регламентуватимуть діяльність новоствореного спортивного арбітражу в Україні.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє, що немає конфлікту інтересів, який може сприйматись таким, що може завдати шкоди неупередженості статті.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

Список посилань

1. ВРУ (1991), Господарський процесуальний кодекс України, режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12> (дата звернення: 18.01.2019).
2. ВРУ (2017), Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 15 грудня 2017 р. № 4002-XII, режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12> (дата звернення: 19.01.2019).
3. Кузин, В.В., Кутепов, М.Е., Холодняк, Д.Г. (1996), *Спортивный арбитраж*, Физкультура, образование и наука, Москва.
4. Миляков, Н.В. (2008), *Правовая характеристика и система спортивных арбитражных судов (CAS) в международном спортивном движении*, Москва.
5. ВРУ (2006), Про внесення змін до Арбітражного процесуального кодексу України: Закон України від 21 червня 2006 р. № 2539-III, режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2539-14> (дата звернення: 23.03.2019).
6. ВРУ (2002), Про внесення змін до Закону України "Про арбітражний суд": Закон України від 1 червня 2002 р. № 2538-III, режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2538-14> (дата звернення: 15.02.2019).
7. ВРУ (2016), Про третейські суди: Закон України від 5 жовтня 2016 р. № 1701-IV, режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15> (дата звернення: 5.03.2019).
8. ВРУ (2003), Цивільний кодекс України, режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 31.03.2019).
9. Hergüner Bilgen Özeke (2017), "Law in Sports: International Sports Arbitration", available at: <https://s3.amazonaws.com/documents.lexology.com/13e1f729-4ad7-4977-949f-597679774e59.pdf> (accessed by: 12.02.2019).
10. Helen Jefferson Lenskyj (2018), "Sport exceptionalism and the Court of Arbitration for Sport", *Journal of Criminological Research, Policy and Practice*, Vol. 4 No. 1, pp. 5-17, doi: 10.1108/JCRPP-01-2018-0002.
11. Matthew Buckle (2018), "Court of arbitration for sport (CAS)", *Norton Rose Fulbright Logo Search*, available at: <https://www.nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/048b7aeb/court-of-arbitration-for-sport-cas> (accessed by: 10.01.2019).

Стаття надійшла до редакції: 09.03.2019 р.
Опубліковано: 30.04.2019 р.

Анотація. Марина Саннікова. Організаційно-правові умови створення спортивного арбітражу в Україні.

Цель: определение организационно-управленческих условий создания спортивного арбитража в Украине. **Материал и методы:** метод теоретического анализа и обобщения литературных источников, что позволило выяснить состояние изученности исследуемой проблемы; метод анализа документальных материалов, что позволило охарактеризовать проблемное поле создания спортивного арбитража в Украине; метод историзма, что позволило рассмотреть возникновение и особенности спортивного арбитража; методы аналогии исследуемых закономерностей и системного анализа позволили создать теоретическую основу для обоснования организационно-правовых условий создания спортивного арбитража в Украине. **Результаты:** определены и обоснованы организационно-правовые условия создания спортивного арбитража в Украине, в частности: выяснено место спортивного арбитража в системе судебной власти, форма деятельности, правовой статус, роли, преимущества, нормативно-правовая база, основатель, наименование спортивного арбитража и другие. **Выводы:** выяснено, что насущной необходимостью является создание в Украине единого спортивного арбитража в форме постоянно действующего третейского суда, в компетенцию которого будет входить решение различных конфликтов, касающихся сферы физической культуры и спорта. Установлено, что для квалифицированно-го решения спортивных споров нужны как юристы, специализирующиеся в сфере правового обеспечения спорта, так и непосредственно спортивные функционеры, менеджеры, тренеры, то есть специалисты, которые хорошо ориентируются в сфере физической культуры и спорта.

Ключевые слова: спортивный арбитраж, третейский суд, условия, спортивные споры.

Abstract. Marina Sannikova. Organizational and legal conditions for the creation of sports arbitration in Ukraine.

Purpose: to determine the organizational and managerial conditions for creating sports arbitration in Ukraine. **Material & Methods:** method of theoretical analysis and generalization of literary sources, which made it possible to determine the state of study of the problem under study; method for analyzing documentary materials, which made it possible to characterize the problem field of creating sports arbitration in Ukraine; method of historicism, which allowed to consider the emergence and characteristics of sports arbitration; methods of analogy of the studied laws and system analysis allowed creating a theoretical basis for substantiating the organizational and legal conditions for creating sports arbitration in Ukraine. **Results:** the organizational and legal conditions for creating sports arbitration in Ukraine were determined and substantiated, in particular: the place of sports arbitration in the judicial system, the form of activity, legal status, roles, advantages, regulatory framework, founder, name of sports arbitration, and others. **Conclusions:** it was found that the creation of a single sports arbitration, whose competence will include the resolution of various conflicts relating to the sphere of physical culture and sports, is an urgent need. It has been established that for the qualified resolution of sports disputes, we need both lawyers specializing in the field of sports legal support, as well as sports officials, managers, coaches, that is, specialists who are well-versed in the field of physical culture and sports.

Keywords: sports arbitration, arbitration court, conditions, sports disputes.

References

1. The VRU (1991), the Commercial Procedural Code of Ukraine, the access regime: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12> (accessed by: 18.01.2019). (in Ukr.)
2. VRU (2017), On International Commercial Arbitration: Law of Ukraine dated December 15, 2017 No. 4002-XII, режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12> (accessed by: 19.01.2019). (in Ukr.)
3. Kuzin, V.V., Kutepov, M.Ye. & Kholodnyak, D.G. (1996), *Sportivnyy arbitrazh* [Sports Arbitration], Fizkultura, obrazovanie i nauka, Moscow. (in Russ.)
4. Milyakov, N.V. (2008), *Pravovaya kharakteristika i sistema sportivnykh arbitrazhnykh sudov (SAS) v mezhdunarodnom sportivnom dvizhenii* [Legal characteristic and system of sports arbitration courts (CAC) in the international sports movement], Moscow. (in Russ.)
5. VRU (2006), On Amendments to the Arbitration Procedural Code of Ukraine: Law of Ukraine dated June 21, 2006 No. 2539-III, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2539-14> (accessed by: 23.03.2019). (in Ukr.)
6. VRU (2002), On Amendments to the Law of Ukraine "On the Arbitration Court": Law of Ukraine dated June 1, 2002 No. 2538-III, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2538-14> (accessed by: 15.02.2019). (in Ukr.)
7. VRU (2016), On Arbitration Courts: Law of Ukraine dated October 5, 2016, No. 1701-IV, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15> (accessed by: 5.03.2019). (in Ukr.)
8. The VRU (2003), the Civil Code of Ukraine, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (accessed by: 31.03.2019). (in Ukr.)
9. Hergüner Bilgen Özeke (2017), "Law in Sports: International Sports Arbitration", available at: <https://s3.amazonaws.com/documents.lexology.com/13e1f729-4ad7-4977-949f-597679774e59.pdf> (accessed by: 12.02.2019).
10. Helen Jefferson Lenskyj (2018), "Sport exceptionalism and the Court of Arbitration for Sport", *Journal of Criminological Research, Policy and Practice*, Vol. 4 No. 1, pp. 5-17, doi: 10.1108/JCRPP-01-2018-0002.
11. Matthew Buckle (2018), "Court of arbitration for sport (CAS)", *Norton Rose Fulbright Logo Search*, available at: <https://www.nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/048b7aeb/court-of-arbitration-for-sport-cas> (accessed by: 10.01.2019).

Received: 09.03.2019.

Published: 30.04.2019.

Відомості про авторів / Information about the Authors

Саннікова Марина Вікторівна: кандидат юридичних наук, Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська 99, м. Харків, 61058, Україна.

Саннікова Марина Вікторівна: кандидат юридических наук, Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Marina Sannikova: PhD (Juridical), Kharkiv State Academy of Physical Culture: 99 Klochkivska Str., Kharkiv, 61058, Ukraine.

E-mail: svetlanastadnik87@gmail.com

ORCID.ORG/0003-2931-2190